ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1975

Vyhlásené: 28.12.1975 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

158

VYHLÁŠKA
predsedu Štátnej banky československej
z 28. novembra 1975
o poskytovaní úverov

Predseda Štátnej banky československej určuje podľa § 7 ods. 5 písm. a) zákona č. 144/1970 Zb. o Štátnej banke československej:

PRVÁ ČASŤ
VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

§ 1

Štátna banka československá (ďalej len „banka“) organizuje a vykonáva úverovú činnosť v súlade so štátnym plánom rozvoja národného hospodárstva a menovým plánom Československej socialistickej republiky tak, aby pomocou úveru aktívne napomáhala realizáciu zámerov a cieľov štátnej hospodárskej politiky a upevňovanie menovej stability. Spolu s organizáciami a im nadriadenými orgánmi kontroluje, či úver prispieva k zabezpečeniu celospoločenských záujmov.

§ 2

(1) Táto vyhláška upravuje poskytovanie úverov štátnym hospodárskym organizáciám, organizáciám zahraničného obchodu, družstevným organizáciám, koncernovým podnikom (koncernovým účelovým organizáciám) a medzinárodným hospodárskym organizáciám, ktoré majú sídlo na území Československej socialistickej republiky[1]) (ďalej len „organizácie“).

(2) Prvá, tretia a štvrtá časť tejto vyhlášky sa vzťahuje aj na národné výbory, peňažné ústavy, hospodárske zariadenia spoločenských organizácií a príspevkové organizácie.

§ 3

(1) Zásadné otázky poskytovania úverov, formy spolupráce a rozsah zodpovednosti pri zabezpečovaní efektívneho využívania úveru prerokúva banka s orgánmi hospodárskeho riadenia; tieto orgány sú povinné spolupôsobiť pri efektívnom využívaní úverov a utvárať na tento cieľ vo svojej riadiacej činnosti potrebné predpoklady.

(2) Organizácie sú povinné využívať úvery v súlade s platnými právnymi predpismi a určenými podmienkami úverovania a upozorňovať banku na každú zmenu v úverovaných objektoch; orgány hospodárskeho riadenia a organizácie spolupracujú s bankou pri preverovaní zabezpečenia úveru a odstraňovaní zistených nedostatkov.

§ 4

(1) Banka poskytuje úvery v súlade s menovým plánom Československej socialistickej republiky (ďalej len „menový plán“), schválený vládou Československej socialistickej republiky.

(2) Organizácie, orgány stredného článku riadenia a iné orgány určené bankou predkladajú banke potrebné podklady pre plánovanie úverov a prerokúvajú s ňou svoje návrhy.[2])

(3) Po schválení menového plánu vládou Československej socialistickej republiky vykonáva banka za spolupráce orgánov hospodárskeho riadenia a peňažných ústavov jeho rozpis s cieľom zabezpečiť po línii banky úlohy a zámery štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva a štátneho rozpočtu federácie i republík v plánoch organizácií.

Podmienky poskytovania úverov

§ 5

(1) Banka poskytuje organizáciám úvery za predpokladu, že

a) ide o financovanie potrieb nevyhnutných na efektívne a hospodárne plnenie úloh ustanovených štátnym plánom rozvoja národného hospodárstva a jeho rozpisom, ako i ďalších úloh určených v hospodárskych plánoch,

b) využívajú vlastné zdroje a zdroje od nadriadených orgánov v súlade s platnými právnymi predpismi,

c) majú vyrovnaný finančný plán opierajúci sa o reálnu tvorbu vlastných zdrojov a zdroja od nadriadených orgánov, ktorého prijateľnosť z hľadiska potrieb úverovania banka potvrdila.

(2) Banka poskytuje organizáciám úvery i na žiadúce prekračovanie plánovaných úloh, ako aj na riešenie dočasných odchýlok od plánu organizácie.

(3) Banka poskytuje organizáciám úvery až po preverení ich návratnosti a efektívnosti.

(4) Banka poskytuje úvery na účely ustanovené touto vyhláškou a zásadami vnútornej a zahraničnej bankovej menovej politiky (ďalej len „zásady“).[3])

(5) Úvery poskytuje banka organizáciám, ktorým vznikla potreba úveru, a to v rozsahu zabezpečenia úverov materiálovými alebo inými úverovateľnými hodnotami, prípadne iným spôsobom ustanoveným touto vyhláškou.

(6) Banka je oprávnená požadovať ako jednu z podmienok úverovania, aby materiálové hodnoty vystavené zvýšenému nebezpečenstvu živelných a iných škôd boli v zodpovedajúcom rozsahu zabezpečené poistením v príslušnej štátnej poisťovni.

(7) Na poskytovanie úveru nie je právny nárok; banka pred poskytnutím úveru zvažuje, či úver poskytne a za akých podmienok.

§ 6

(1) Banka poskytuje organizáciám:

a) investičné úvery,

b) prevádzkové úvery,

c) devízové úvery.

(2) Z úverov platia organizácie banke, prípadne iným peňažným ústavom úrok vo výške určenej v zásadách.

§ 7

(1) V prípadoch určených bankou sa poskytuje úver na základe úverovej zmluvy uzavieranej medzi bankou a organizáciami.

(2) Úverové zmluvy sa uzavierajú písomne.

(3) Úverová zmluva je uzavretá, ak sa banka a organizácia dohodnú o všetkých podmienkach úverovej zmluvy.

(4) V úverovej zmluve sa banka s organizáciou dohodne najmä na celkovom objeme úveru, podmienkach na jeho poskytovanie, spôsobe a časovom pláne jeho čerpania a splácania, prípadne záruky.

(5) V ostatných prípadoch poskytuje banka úver podľa podmienok, ktoré na žiadosť organizácie o poskytnutí úveru oznámi organizácii písomne.

Úverové sankcie a úverové bonifikácie

§ 8

(1) Za účelom odstránenia zistených nedostatkov a ich predchádzania je banka oprávnená uplatniť úverové sankcie pri tých organizáciách, ktoré neplnia záväzné úlohy a záväzné limity štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva, porušujú celospoločenské záujmy, nedodržiavajú podmienky úverovej zmluvy, prípadne podmienky oznámené písomne, ako aj v ďalších prípadoch určených v zásadách; pritom spolupracuje s ich nadriadenými orgánmi.

(2) V prípadoch určených v odseku 1 je banka oprávnená:

a) zvýšiť úrokové sadzby z úverov,

b) požadovať splatenie úveru pred lehotou splatnosti,

c) vylúčiť z úverovania objekty, ktoré nezabezpečujú návratnosť úveru,

d) obmedziť objem poskytovaných úverov,

e) odmietnuť poskytovanie úverov,

f) uplatniť ďalšie sankcie podľa zásad.

(3) V prípade že návratnosť úveru z prostriedkov úverovanej organizácie nie je vopred zaručená, požaduje banka od organizácie záruku nadriadeného orgánu za finančné krytie úveru.

(4) Výnimočne poskytuje banka úvery, ktorých návratnosť z prostriedkov úverovaných organizácií nie je vopred zaručená, so zárukou poskytovanou podľa osobitných predpisov.

(5) Na zvýšenie záujmu organizácií o zvyšovanie efektívnosti a na podporu ďalších cieľov určených v zásadách poskytuje banka organizáciám úrokové bonifikácie za podmienok určených v zásadách.

DRUHÁ ČASŤ
ÚVEROVANIE ORGANIZÁCIÍ

Investičné úvery

§ 9

Banka poskytuje organizáciám:

a) účelový investičný úver,

b) preklenovací investičný úver.

§ 10

(1) Účelový investičný úver poskytuje banka organizáciám na obstaranie nových základných prostriedkov, na rekonštrukcie, modernizácie, nástavby a prístavby doterajších základných prostriedkov, na nákup základných prostriedkov a na predmety získané po vyriešení úloh plánu rozvoja vedy a techniky a zaraďované do základných prostriedkov, prípadne výnimočne i na ďalšie investície, projektové práce a ďalšie investičné potreby.

(2) Na racionalizačné a obdobné efektívne investície a na podnikovú bytovú výstavbu poskytuje banka účelový investičný úver pri zvýhodnených úverových podmienkach.

§ 11

Účelový investičný úver poskytuje banka organizáciám za predpokladu, že sa dodržia záväzné úlohy a limity štátneho plánu investičnej výstavby a jeho rozpisu, že sa preukáže efektívnosť investícií,[4]) splnia podmienky financovania,[5]) a zabezpečí návratnosť tohto úveru.

§ 12

Bytovým družstvám poskytuje banka účelový investičný úver na bytovú výstavbu, prípadne na ďalšie potreby, ak nestačia členské podiely, prípadne iné zdroje podľa osobitných predpisov, ak je zabezpečená návratnosť tohto úveru.

§ 13

Preklenovací investičný úver poskytuje banka organizáciám na preklenutie časového nesúladu medzi potrebou a tvorbou zdrojov na investície (vo fonde výstavby, prípadne vo fonde drobných podnikových investícií) v rámci kalendárneho roka, prípadne i na čas presahujúci kalendárny rok, najdlhšie však na čas dvanástich mesiacov odo dňa poskytnutia úveru.

Prevádzkové úvery

§ 14

(1) Banka poskytuje organizáciám:

a) úver na pohľadávky voči odberateľom v tuzemsku a v zahraničí,

b) úver na zásoby (sezónne a dočasné zásoby a iné zásoby),

c) úver na nevyfakturované práce a dodávky,

d) úver na zariadenie staveniska,

e) úver na sezónne náklady a náklady budúcich období,

f) dlhodobý úver na obežné prostriedky,

g) úverové výpomoci.

(2) Iné prevádzkové úvery poskytuje banka organizáciám v prípadoch určených v zásadách, prípadne so súhlasom predsedu banky.

(3) Organizácie môžu získať prevádzkový úver, pokiaľ nie sú podľa platných právnych predpisov[6]) povinné kryť príslušné potreby z vlastných zdrojov, stálych pasív, prípadne iným spôsobom.

§ 15

(1) Úver na pohľadávky voči odberateľom v tuzemsku poskytuje banka organizáciám odo dňa, keď sa má úhrada pohľadávky pripísať na ich účet v banke.

(2) Oddelene od úveru na pohľadávky voči odberateľom v tuzemsku poskytuje banka organizáciám úver na pohľadávky voči odberateľom v zahraničí.

§ 16

(1) Banka poskytuje organizáciám úver na zásoby (sezónne a dočasné zásoby a trvale sa obracajúce potrebné zásoby), pokiaľ sú potrebné na plnenie plánovaných úloh a organizácia zabezpečuje ich efektívne využívanie. Banka poskytuje tento úver na zaplatené zásoby, prípadne na zaplatenie doteraz nezaplatených zásob.

(2) Vo výnimočných prípadoch banka úveruje žiadúce nadplánové zásoby so zabezpečeným odbytom, prípadne nepotrebné zásoby po čas potrebný na ich likvidáciu podľa likvidačného plánu, na ktorom sa organizácie s ňou dohodnú.

§ 17

(1) Banka poskytuje organizáciám úver na nevyfakturované práce a dodávky na plánovanú mesačnú hodnotu prác na dodávkach pre investičnú výstavbu a dlhodobú údržbu, prípadne hodnotu geologických prác; oddelene poskytuje úver na práce nezahrnuté do mesačnej splátky.

(2) Banka poskytuje organizáciám úver na sezónne náklady a vybrané náklady budúcich období uvedené v zásadách.

(3) Banka poskytuje organizáciám úver na zariadenie staveniska podľa vývoja zostatkovej hodnoty zariadenia staveniska s prihliadnutím na prípadné splátky investorov.

§ 18

Dlhodobý úver na obežné prostriedky poskytuje banka organizáciám, pokiaľ im na trvale sa obracajúce potrebné zásoby, vybrané náklady budúcich období a zariadenie staveniska neposkytuje úvery podľa § 16 a 17.

§ 19

(1) Banka poskytuje organizáciám na preklenutie ich dočasných finančných ťažkostí tieto úverové výpomoci:

a) úver na pohľadávky voči odberateľom po lehote splatnosti,

b) platobný úver,

c) úver na mzdy,

d) preklenovacie prevádzkové úvery.

(2) Najneskoršia lehota na úverovanie pohľadávok voči odberateľom po lehote splatnosti sa určí s prihliadnutím na vývoj platobnej situácie v národnom hospodárstve.

(3) Platobný úver poskytuje banka organizáciám na priamu úhradu platieb dodávateľom.

(4) Úver na mzdy poskytuje banka organizáciám na výplatu miezd; úver neposkytuje na daň zo mzdy a na podiely na hospodárskych výsledkoch.

(5) Preklenovacie prevádzkové úvery poskytuje banka organizáciám na preklenutie časového nesúladu v plánovanej tvorbe zdrojov vo fondoch použiteľných na krytie prevádzkových potrieb, prípadne pri prechodnom nedodržiavaní plánovaných dotácií do týchto fondov, pokiaľ sa nedostatok zdrojov odstráni najneskôr do konca roka, v ktorom sa tento úver poskytol.

§ 20

Pri poskytovaní prevádzkových úverov banka používa najmä tieto metódy:

a) úverovanie podľa stavu na prostých úverových účtoch,

b) úverovanie podľa obratu na osobitných úverových účtoch,

c) kontokorentné úverovanie.

Devízové úvery

§ 21

Na dovoz strojov a zariadení pre investičnú výstavbu, prípadne na ďalšie potreby poskytuje banka organizáciám devízový preklenovací úver, pokiaľ im nebolo uvoľnené okamžite použiteľné devízové krytie a použitie dodávateľského zahraničného úveru je menej výhodné než devízový preklenovací úver.

Úverovanie koncernov, koncernových podnikov a koncernových účelových organizácií

§ 22

(1) Banka poskytuje úvery na centralizovane zabezpečené potreby a činnosti priamo koncernu; koncernovým podnikom a koncernovým účelovým organizáciám poskytuje banka úvery na potreby a činnosti, pri zabezpečovaní ktorých vystupujú v súlade so štatútom koncernu vo vlastnom mene.

(2) Úverovanie koncernov, koncernových podnikov a koncernových účelových organizácií dohodne banka s koncernom.

TRETIA ČASŤ
ÚVEROVANIE HOSPODÁRSKYCH ZARIADENÍ SPOLOČENSKÝCH ORGANIZÁCIÍ, PRÍSPEVKOVÝCH ORGANIZÁCIÍ, NÁRODNÝCH VÝBOROV A PEŇAŽNÝCH ÚSTAVOV

§ 23

Pre poskytovanie úverov hospodárskym zariadeniam spoločenských organizácií a príspevkovým organizáciám platia ustanovenia druhej časti primerane.

§ 24

Banka poskytuje národným výborom úver na stavby akcie Z.

§ 25

(1) Banka poskytuje úvery peňažným ústavom v súlade so schváleným menovým plánom.

(2) Podmienky poskytovania úverov a druhy úverov určí banka po prerokovaní s príslušným peňažným ústavom.

(3) Banka poskytuje devízovým bankám úvery na krytie potreby finančných prostriedkov, vyplývajúce z poskytovania úverov organizáciám na pohľadávky v zahraničí, prípadne na ďalšie prevádzkové potreby.

ŠTVRTÁ ČASŤ
SPOLOČNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 26

(1) Ustanovenia o poskytovaní úverov bankou platia obdobne pre poskytovanie úverov organizáciám inými peňažnými ústavmi, organizáciami alebo orgánmi, pokiaľ sú na poskytovanie úverov podľa platných právnych predpisov alebo na základe poverenia banky oprávnené, a to v rozsahu určenom im bankou.

(2) Pri poskytovaní úverov organizáciám výrobného spotrebného a bytového družstevníctva z družstevných centrálnych fondov na tento účel zariadených[7]) sa postupuje podľa podmienok určených družstevnými zväzmi a dohodnutých bankou.

§ 27

Výnimky z tejto vyhlášky najmä pokiaľ ide o medzinárodné hospodárske organizácie, povoľuje predseda banky.

§ 28

(1) Zrušuje sa vyhláška generálneho riaditeľa Štátnej banky československej č. 105/1966 Zb. o úverovaní socialistických organizácií a úrokových sadzbách.

(2) Pokiaľ boli podľa zrušovanej vyhlášky povolené výnimky a budú podľa príslušných ustanovení tejto vyhlášky podmienky pre ich priznanie i naďalej, treba o ich povolenie požiadať najneskôr do 30. júna 1976, inak k tomuto dňu strácajú platnosť.

§ 29

Táto vyhláška nadobúda účinnosť 1. januárom 1976.

Predseda Štátnej banky československej:

Ing. Potáč v. r.

1) § 389a Hospodárskeho zákonníka.

2) Zákon o národohospodárskom plánovaní.

3) § 4 zákona č. 144/1970 Zb. o Štátnej banke československej.

4) Úprava č. 3 Federálneho ministerstva pre technický a investičný rozvoj z 11. 3. 1975 o zásadách hodnotenia efektívnosti investícií.

5) § 11 a 12 vyhlášky č. 152/1975 Zb. o financovaní reprodukcie základných prostriedkov.

6) Smernice Federálneho ministerstva financií o financovaní obežných prostriedkov, reg. v čiastke 35/1975 Zb.

7) Fondy dlhodobého úveru vo výrobnom družstevníctve, združených prostriedkov bytových družstiev a vzájomného financovania rozvoja v spotrebnom družstevníctve.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.